

ΠΑΥΛΟΣ Ν. ΤΣΑΚΙΡΙΔΗΣ,
Από τον Πόντο στη Βυρώνεια,
Σέρρες 2020, σ. 350.

ISBN: 978-618-00-2432-6.

Το πέμπτο βιβλίο του Παύλου Τσακιριδής είναι ένα ευχείρωτο, καλαίσθητο και ευανάγνωστο βιβλίο, συνδυασμένο με πλούσιο και παραστατικό φωτογραφικό υλικό. Εύοσμο φυτό, προϊόν δεκάχρονου

μόχθου. Ο συγγραφέας μολονότι ζει στις Σέρρες, ωθείται στο γενέθλιο τόπο, οίκαδε, στο καταφύγιο της εστίας, στο «νόστιμον ήμαρ», στο σπίτι του, στο σύμβολο του γενέθλιου τόπου και ποθεί σαν τον Ιθακήσιο Οδυσσέα «και καπνόν αποθρώσκοντα». Μας ξεναγεί ιστορικά, πολιτικά, κοινωνικά και πολιτιστικά στη Βυρώνεια. Είναι μια φιλοστορία του τόπου. Ιστορικός ο τόπος. Τρανή ιστορία σε ένα μικρό χωριό. Σαν τον Όμηρο που σύρραψε τις ραψωδίες του, το ίδιο και ο συγγραφέας σύρραψε το υλικό του κομμάτι-κομμάτι σε ένα αυτοτελές σύνολο. Υφαίνει γεγονότα, σμίγει ανθρώπους, συλλέγει με συνέπεια και ακρίβεια. Ταξινομεί και αναδεικνύει τα επιτεύγματα των συγχωριανών του. Την αρπάγη της παράδοσης δεν τη χαλαρώνει ούτε στιγμή, επειδή ήρθε ο μοντερνισμός και η παγκοσμιοποίηση. Παντρεύει τις δύο αγάπες του, τον Πόντο και το Χατζή Μπεϊλίκ - Βυρώνεια.

Πρωταγωνιστές της ιστορίας του οι ίδιοι οι Βυρωνειώτες. Όπως λέει ο Τζόυς «Το έργο το έγραψαν οι άνθρωποι, όλοι οι άνθρωποι, γνωστοί και άγνωστοι, αποθαμένοι και ζωντανοί, οι φωνές που άκουσε, η γλώσσα που έμαθε ή που μόλις ψιθύρισε». Γιατί οι κάτοικοι συναποτελούν το δέντρο εκείνο που δέχτηκε τις καταιγίδες της ζωής και απόκτησε ξανά ισχυρότερες ρίζες. Έφτασαν στην άκρη του γκρεμού, κοίταξαν κάτω, αλλά δεν έπεσαν. Κι όταν την ιστορία τη γράφουν οι πρωταγωνιστές της, είναι πιο αληθινή. Ερευνά την επέκταση των σιδηροδρόμων από το Χαρίλαο Τρικούπη, το σιδηροδρομικό σταθμό του Χατζή Μπεϊλίκ, την επίσκεψη του Ελευθερίου Βενιζέλου και του βασιλιά Κωνσταντίνου το 1913 για την απελευθέρωση της Μακεδονίας. Την έλευση των προσφύγων, τις αφηγήσεις των Βυρωνειωτών και την άδολη καταγραφή του ξεριζωμού, της προσφυγιάς, του μόχθου και του ιδρώτα τους. Αφηγούνται τη ζωή στην αλησιμόνητη πατρίδα, το Κιουμούς Χατζήκιοι Μαντέν, τη φυγή από τον αρχέγονο και Οίνωπα Πόντο, τη συνύπαρξη και συνοδοιπορία εντοπίων Βλάχων, Ποντίων, Θρακιωτών και Τσερκέζων στη νέα πατρίδα. Τη συνένωση και μετονομασία της Ράμνας, του Αετοβουνίου

και του Χατζή Μπεϊλίκ σε Βυρώνεια. Την πληθυσμιακή αύξηση του χωριού. Τη δύσκολη αποκατάσταση των προσφύγων. Περνούν από τη φωτιά του Β΄ Παγκόσμιου πολέμου και την απάνθρωπη Βουλγαροκρατία. Ακολουθούν την πολυκύμαντη ιστορία της χώρας. Κατοχή, εμφύλιος, μετανάστευση, Χούντα και αποκατάσταση της Δημοκρατίας.

Ο ζωντανός και πολυσύνθετος οργανισμός του χωριού έχει αίσθηση ευθύνης. Συμπορεύεται με την καταπίεση και τη μαύρη αντίδραση. Κι όταν τα νερά της ιστορίας ήταν ακύμαντα, τότε στο χωριό, σ' αυτήν την πολυθρέμμωνα επαρχία, «ακούονταν πανταχόθεν άσματα βακχικά και ορχομένων ποδοκρουσίες. Ο ουρανός εγύριζεν, η γη εχόρευεν, τα άστρα επηδούσαν». Ήταν οι εποχές που έσφυζε από ζωή και δράση. Μετάδινε την Ποντιακή πολιτισμική του προέλευση. Προσκοπισμός, Πολιτιστικός σύλλογος με θεατρική δραστηριότητα, που διέρρηξε τα σύνορα του Ελλαδικού χώρου με παραστάσεις στην Ευρώπη. Απόδειξη η εφημερίδα του Νταχάου που έγραφε στις 29-03-1990: «Η ελληνική κοινότητα με τον Θωμαΐδη Γιώργο παρουσιάζει καλλιτέχνες από τη Βυρώνεια στο Δημαρχείο. Ένα βήμα για αμοιβαία πολιτιστική ανταλλαγή». Οι Βυρωνειώτες μετατρέπονται σε πολίτες του κόσμου. Η Βυρώνεια ψυχή της επαρχίας και με την «Πλατεία Ονείρων». Για το λόγο αυτό ο Βασίλης Τζανακάρης, εκδότης του περιοδικού «Γιατί» έγραψε το 1989: «Έχουν ξεμείνει μερικοί τόποι -στα σίγουρα- όπου το πρόσωπο της πολιτιστικής Ελλάδας εξακολουθεί να έχει την αρχέγονη καθαρότητά του... Ψυχή και πνευματικός της μπούσουλας ο Παύλος Τσακιρίδης. Στις ξέρες της επαρχίας άπλωσαν το μεράκι και τα όνειρά τους...». Κι όταν οι εποχές ήταν δίσεκτες και μετατράπηκαν οι ελπίδες σε εφιάλτες, πάλι διαφωτίζονται βάθη ανάξια φωτός. Οι Βυρωνειώτες περνούν από τη φωτιά για να φτάσουν στη λάμψη. Η αύρα τους είναι ιστορική.

Ο Παύλος παρουσίασε κατά καιρούς ένα γόνιμο πέρασ εργασιών και εκδόσεων. Γεφυρώνει ισότιμα και γόνιμα την τοπική με τη γενική ιστορία. Πιστεύω ότι θα βρει ευρύτετη αναγνωστική υποδοχή και αναγνώριση. Προσφέρει ιστορική, πολιτική και πολιτισμική αυτογνωσία. Σταθμεύει στις ιστορικές περιόδους, θύλακες. Καταδικάζει την πολιτική σχιζοφρένεια. Εμμένει σε μεγάλους στόχους, που παραμένουν ως κοινό κτήμα. Μας οδηγεί σε ενδοσκόπηση. Μια άψογη δουλειά που βρήκε την καλή της ώρα εν μέσω πανδημίας. Επειδή όμως υπάρχουν οι αρνητές της ύπαρξης του κορωνοϊού, θα υπάρξουν σίγουρα και οι αρνητές της προσφοράς του. Σ' αυτούς απαντά ο Παύλος με το Μοχάτμα Γκάντνυ που έλεγε: «Δεν με πειράζει που με θάβουνε, αρκεί που ξέρω πως είμαι σπόρος». Εγώ όμως θα κλείσω με τον ημέτερο Κωστή Παλαμά: «Του χεριού οι πολεμιστάδες και του νου γεννάν τα ιδανικά και τ' αναθρέφουν, τα μεστώνουν και τα γιγαντεύουν». Καλάριμενο και καλεπίχαρο το έργο του.

Γιάννης Αλεξ. Ρωμανίδης
Φιλολόγος